

ПРОТОКОЛ № 6
засідання кафедри політології та соціології
Київського університету імені Бориса Грінченка
від 21 листопада 2023 року

м. Київ

21.11.23

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри, доктор політичних наук, доцент Т.К.Пояркова; доктор політичних наук, доцент Л.П.Макаренко; доктор політичних наук, доцент Л.В.Панасюк; кандидат політичних наук Г.А.Лавриненко; доктор філософії з політології І.Ф.Ощипок, доктор державного управління, доцент Т.О.Костюк.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Ознайомлення з експертним висновком ГЕР НАЗЯВО
2. Попередній захист кваліфікаційних робіт магістрів та допуск їх до захисту
3. Ознайомлення з перебігом виробничої (асистентської) практики 2 курсу денної форми навчання освітньої програми «Політичні технології та консультування» спеціальності 052 Політологія Факультету суспільно-гуманітарних наук групи ПТКм-1-22-1.4д за уцільненим графіком з 06.11.2023 р. по 17.11.2023 р. (Розпорядження декана ФСГН від 3.11.23 № 29)

1.СЛУХАЛИ:

Пояркову Т.К. щодо експертного висновку ГЕР НАЗЯВО.

На думку ГЕР:

☉ Підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень В

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета ОП «Політичні технології та консультування» корелює з цілями навчання визначеними Стандартом вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, проте не враховує ту унікальність освітньої програми, яка заявлена в її назві.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

В звіті ЕГ аналіз п. 1.3 відсутній (дублювання п. 1.2). При розробці та реалізації ОП «Політичні технології та консультування» враховано тенденції

розвитку столичного регіону, для якого є характерним постійний попит на фахівців-політологів, які мають високий рівень практичної підготовки.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень В

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Структурно-логічна схема ОП «Політичні технології та консультування» відображає послідовність навчальної діяльності здобувача освіти, проте не демонструє взаємозв'язок освітніх компонентів та відповідний порядок їх вивчення як результат такого взаємозв'язку, що ускладнює для НПП чітке виявлення пререквізитів та кореквізитів серед освітніх компонентів при формуванні робочих програм навчальних дисциплін. Порушена логічна послідовність розміщення деяких ОК. Відповідно до структурно-логічної схеми ОП підготовка кваліфікаційної магістерської роботи (ОА.01, 4,5 кр. ECTS) запланована у 2 семестрі і передуює проходженню переддипломної практики (ОП.03, 4,5 кр. ECTS), метою якої є забезпечення умов для пошуково-дослідної роботи студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти, добору ними науково-теоретичного матеріалу для кваліфікаційних магістерських робіт. В ОП зафіксовано викладання окремих навчальних дисциплін англійською мовою, проте, попри цей факт та наявний потенціал НПП, освітня програма не містить навчальних дисциплін, викладання яких би здійснювалося англійською мовою, що підтверджено проведеним аналізом робочих програм освітніх компонентів.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Відповідно до НП студенти мають можливість обирати 6 навчальних дисциплін обсягом 24 кредити ECTS, 9 з яких в другому семестрі, 15 – в третьому. В каталозі вибіркового дисциплін 2023-24 н. р. (<https://elearning.kubg.edu.ua/local/gdo/catalog/>) кафедра політології та соціології для студентів ОП «Політичні технології та консультування» пропонує 2 блоки професійно орієнтованих дисциплін: «Прикладні політичні технології» та «Сучасна світова політика», кожен з яких містить 5 НД (9 кредитів ECTS в 2 семестрі, 15 кредитів – в 3). Послідовність вивчення НД в каталозі не вказана, як і присвоєні їм кредити. Кількість вибіркового освітніх компонентів в НП (6) та у професійно орієнтованих вибіркового блоках (5) не співпадає. Здобувачі даної ОП обрали ВБ «Прикладні політичні технології», мінімальна кількість студентів для вивчення якого складає 5 осіб. В той час як для вивчення ВБ «Сучасна світова політика» потрібно сформувати групу щонайменше з 12 здобувачів.

Згідно з Положенням про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами від 25.11.2016 р. (<https://cutt.ly/h3GDvzY>) здобувачі можуть обирати ОК з спеціалізованого блоку іншої ОП, а також з каталогу курсів з урахуванням власних потреб та інтересів щодо майбутньої фахової діяльності. Проаналізувавши каталог вибіркових дисциплін, ГЕР дійшла висновку, що вибір НД поза професійно орієнтованими блоками є ускладненим через різні кредитні виміри вибіркових модулів на різних ОП. Враховуючи, що переважно обсяг ОК в каталозі ВД складає 4 кредити ECTS, здійснити вибір двох НД обсягом 9 кредитів в другому семестрі та чотирьох НД обсягом 15 кредитів в третьому семестрі складно. Де-факто вибіркові навчальні дисципліни індивідуального плану студента формуються з двох блоків навчальних дисциплін. Наявна система вибору призводить до того, що усі дисципліни в межах певного блоку є безальтернативними. Відповідно до рекомендацій НА (с. 18, <https://bit.ly/3KVCdvN>) недоліками у контексті відповідності Критерію 2 будуть вважатися ситуації, коли здобувачі вищої освіти фактично позбавлені можливості обирати дисципліни для включення до свого індивідуального НП.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОП «Політичні технології та консультивання» має виразний практико-орієнтований характер. Водночас ця складова програми може бути посилена шляхом узгодження змісту практик та баз її проходження. Відповідно до програми виробничої (в політичних організаціях) практики студент, який успішно завершив практику, повинен уміти застосовувати на практиці теоретичні знання в процесі організації роботи громадських організацій та політичних партій; визначати можливі шляхи вдосконалення організації роботи політичних партій та громадських організацій та ін. Відсутність в переліку запропонованих баз проходження даної виробничої практики політичних партій, наявність в ньому, окрім громадських організацій, науково-дослідних установ та органів місцевого самоврядування, ускладнює виконання завдань, визначених програмою. Перелік індивідуальних завдань, передбачених за умови проходження практики у дистанційному форматі, не корелює з її метою та завданнями. У програмах виробничої (в політичних організаціях) та виробничої (асистентської) практик передбачені індивідуальні завдання, однак пояснення щодо змісту завдань та способу їх виконання у програмах відсутні. Крім того, бази виробничої (в політичних організаціях) і переддипломної практик є ідентичними.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

В звіті ЕГ наведені дані, які не відповідають нормативним документам Київського університету імені Бориса Грінченка, зокрема «Положенню про організацію освітнього процесу» від 29.04.2021р. (<https://cutt.ly/k3GSc2f>). У

звіті ЕГ вказано, що відповідно до зазначеного Положення самостійна робота здобувача складає не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення навчальної дисципліни, а кількість годин аудиторних (лекційних, семінарських, практичних, лабораторних) занять з навчальних дисциплін планується (у відсотках до загального обсягу навчального часу) для магістра – від 33 до 67%. Така інформація в Положенні відсутня. Обсяг навантаження для ОК складається з контактних (аудиторних) годин, самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподілені кредити. Кількість контактних годин на один кредит, як правило, для магістрів становить 8 годин (27%). Для проміжного контролю виділяється до 2 годин на один кредит. Решта часу відводиться для самостійної роботи. Для підготовки до екзамену та його складання виділяється 30 годин із загального обсягу годин самостійної роботи, запланованих для вивчення дисципліни. Відповідно до навчального плану, обсяг аудиторних годин складає 780 години (28,8%), самостійної роботи – 1920 годин (71%) із загальної їх кількості 2700 годин. Співвідношення аудиторної та самостійної роботи в межах освітніх компонентів відповідає нормам, які визначені відповідними положеннями Київського університету імені Бориса Грінченка.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень В

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ належно обґрунтовано чіткість та зрозумілість правил визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, їх доступність для учасників освітнього процесу. Водночас на ОП «Політичні технології та консультування» не зафіксовано прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ГЕР не погоджується з твердженням ЕГ, що ЗВО не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, проте робить перші кроки для впровадження неформальної освіти. Дійсно «Порядок перезарахування освітніх компонентів і визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, в Київському університеті імені Бориса Грінченка» був затверджений нещодавно – 28.09.2023 р. Проте і до його прийняття в ЗВО нормативно передбачалося, що здобувачам вищої

освіти може бути зараховано кредити і результати навчання, здобуті внаслідок проходження онлайн-курсів у межах дисциплін вільного вибору. На сайті факультету суспільно-гуманітарних наук є окрема сторінка, яка містить інформацію щодо можливостей зарахування результатів неформальної освіти здобутих під час навчання на відкритих онлайн-курсах (<https://cutt.ly/63Hy6AF>).

Додатково GER звертає увагу, що попри наявні умови, які створює ЗВО, надавши вільний доступ до курсів на платформах Coursera, edX, Udemu та ін. (<https://cutt.ly/x8y2zKB>), у здобувачів вищої освіти ОП «Політичні технології та консультування» відсутні приклади проходження курсів за спеціальністю у неформальний спосіб.

Створення умов для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є позитивним фактом. Проте задля демонстрації можливостей неформальної освіти, як в сфері професійного, так і особистісного розвитку здобувачів вищої освіти, НПП необхідно допомагати студентам обирати програми та курси відповідно до їх персональних потреб і запитів, що сприятиме популяризації неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень В

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу

Позитивною практикою є функціонування в Київському університеті імені Бориса Грінченка Науково-дослідної лабораторії інтернаціоналізації вищої освіти, що покликана надавати організаційну підтримку у впровадженні міжнародного досвіду та міжнародних проєктів у науково-навчальний процес, забезпечувати академічну мобільність здобувачів освіти та співробітників. GER звертає увагу, що попри наявні умови, які створює ЗВО, студенти ОП «Політичні технології та консультування» не залучені до міжнародного контексту спеціальності «Політологія» та профілю ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень В

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

GER виявила недоліки у робочих програмах деяких навчальних дисциплін ОП «Політичні технології та консультування» щодо процедур врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти. Зокрема у РПНД «Педагогіка вищої школи», «Психологія вищої школи», які згідно з навчальним планом входять до блоку дисциплін ОД.12 «Педагогіка, психологія та методика викладання фахових дисциплін у ЗВО» та вивчаються в 2 семестрі і мають одну спільну контрольну точку (залік), чітко

не описана процедура врахування результатів досягнень здобувачів вищої освіти з конкретної дисципліни під час отримання підсумкової оцінки.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень В

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

У звіті ЕГ наведено шість фактів залучення експертів до реалізації ОП, проте три з них були проведені до відкриття освітньої програми. ГЕР робить висновок щодо неякісно підготовлених відомостей про самооцінювання ОП та некоректних аргументів у звіті ЕГ.

Прикладів системного залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до проведення аудиторних занять за освітніми компонентами на ОП «Політичний менеджмент і PR» ГЕР не отримала.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень В

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ГЕР відзначає функціонал Цифрового кампусу ЗВО, який дозволяє здійснювати вибір НД, перевірку наукових робіт на плагіат, надає доступ до електронного журналу оцінок, дозволяє автоматично обраховувати бали за кожною навчальною дисципліною, надає можливість для проведення анкетування, містить електронний індивідуальний навчальний план та навчальне навантаження викладача. Цифровий Кампус містить навчально-методичні матеріали з усіх освітніх компонентів ОП. Позитивною практикою ЗВО є сертифікація електронних навчальних комплексів, що враховується під час визначення рейтингу НПП. Процедура сертифікації визначається «Положення про порядок створення електронних навчальних курсів, їх сертифікацію та використання у системі е-навчання Київського університету імені Бориса Грінченка» від 29.10.2020 р. На основі аналізу результату сертифікації ЕНК (https://rg.kubg.edu.ua/registry/courses_certs), ГЕР констатує, що освітні компоненти ОП «Політичні технології та консультування» не є сертифікованими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень В

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Під час проведення моніторингу якості надання освітніх послуг ОП «Політичні технології та консультування» кафедрою політології та соціології проводяться опитування тільки серед здобувачів вищої освіти, результати моніторингу знаходяться у відкритому доступі. ГЕР відзначає, що під час проведення моніторингу якості надання освітніх послуг ОП «Політичні

технології та консультування» залучаються не всі групи стейкхолдерів (не проводяться опитування НПП та роботодавців).

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень В

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті кафедри політології та соціології відсутній перелік професійно орієнтованих вибіркового блоків ОП «Політичні технології та консультування», а також описи (анотації) та/або робочі програми вибіркового навчальних дисциплін, які до них входять. Описи цих НД відсутні також в загальноуніверситетському каталозі вибіркового дисциплін. Це ускладнює здобувачам вищої освіти можливість попереднього ознайомлення зі змістом запропонованих дисциплін в межах вибіркового блоків та ускладнює процес вибору освітніх компонентів.

1.УХВАЛИЛИ:

Інформацію взяти до відома та використати під час оновлення ОП «Політичні технології та консультування» з урахуванням опитування здобувачів, викладачів та стейкхолдерів.

2.СЛУХАЛИ:

Лавриненко Г.А. про попередній захист кваліфікаційних робіт магістрів 2 курсу (від 18.12.23) та допуск їх до захисту.

Передзахист засвідчив, що здобувачі ОП «Політичні технології та консультування» 2 курсу всі пройшли передзахист. Зокрема:

- **Мусієнко А.О.** тема «Електронна демократія в Україні: case-study» (науковий керівник Л.В. Панасюк) – успішно пройшла передзахист, де були висловлені зауваження щодо уточнення мети роботи, завдань та надана пропозиція заміни терміну «народоправства». Допуск до захисту кваліфікаційної роботи – отримано.
- **Стрелюк М.І.** тема «Лібертаріанський популізм як політична технологія» (науковий керівник Т.К.Пояркова) – допущений до захисту. Зауваження: уточнення поняття «ідеологічний концепт», наведення прикладів у презентації.
- **Миц І.І.** тема «Маніпулятивні технології впливу на суспільно-політичну свідомість громадян України» (науковий керівник Лавриненко Г.А.) – отримав допуск до захисту. Зауваження: уточнення актуальності, мети, об'єкта, предмета, завдань. Побажання – вказати власні публікації у презентації.
- **Кушнір А.А.** тема «Особливості суспільно-політичної модернізації України: політологічний аналіз ключових тенденцій» (науковий керівник Макаренко Л.П.) – допущений до захисту. Рекомендовано більш чітко опрацювати поняття «суспільно-політична модернізація» та, відповідно, уточнити мету, об'єкт та предмет роботи, завдання.

- **Зайцев Д.О.** тема «Аналіз політичних технологій лідера: кейс стаді Сінгапуру» (науковий керівник Костюк Т.О.) - допущений до захисту. Рекомендовано уточнити актуальність і завдання відповідно до теми праці.
- **Махоніна А.О.** тема «Пропаганда, ідеологія, політична свідомість: аспекти взаємозалежності» (науковий керівник Костюк Т.О.) - допущена до захисту. Рекомендовано уточнити актуальність, мету і висновки.
- **Ковальчук М.В.** тема «Політичний терор: витоки, генези, сучасний стан» (науковий керівник Л.В. Панасюк) – отримав допуск до захисту. Зауваження: уточнити витоки політичного терору, конкретизувати напрямки інституалізації політичного терору.
- **Сагайдак П.П.** тема «Політичні технології російсько-української війни (2014 - до сьогоднішнього дня)» (науковий керівник Т.К.Пояркова) – допущений до захисту. Зауваження: 1) акцентувати завдання на політичних технологіях, а не наслідках війни; 2) розмежувати поняття «агресія» та «гібридна агресія».
- **Лаврук В.В.** тема «Інтеграція українських біженців у політичне життя: на прикладі ЄС та України» (науковий керівник Т.К.Пояркова) – отримав допуск до захисту. Рекомендовано: збільшити кількість завдань та, відповідно, уточнити об'єкт і предмет праці.
- **Богданович І.Г.** тема «Політична еліта як чинник українського державотворення» (науковий керівник Л.В. Панасюк) – отримав допуск до захисту. Рекомендовано: об'єкт і предмет скорегувати відповідно до теми.
- **Урсол М.А.** тема «Трансформація українських політичних еліт в умовах російсько-української війни: 2014р-сьогодення» (науковий керівник Т.К.Пояркова) – допущений до захисту. Рекомендація: зосередитися на поняття «трансформація» і відповідно скорегувати актуальність та завдання.

2.УХВАЛИЛИ:

Магістрантів 2 курсу допустити до захисту кваліфікаційних робіт.

3.СЛУХАЛИ:

Панасюка Л.В. стосовно перебігу виробничої (асистентської) практики 2 курсу денної форми навчання освітньої програми «Політичні технології та консультування» спеціальності 052 Політологія Факультету суспільно-гуманітарних наук групи ПТКм-1-22-1.4д за ушілненим графіком з 06.11.2023 р. по 17.11.2023 р Керівник практики – Панасюк Л.В. (Розпорядження декана ФСГН від 3.11.23 № 29).

Керівник практики зауважив на складнощах перебігу асистентської практики та визнав те, що організацією цієї практики фактично займалася завкафедрою Пояркова Т.К. У якості причини було вказано на недосконалість робочої програми з виробничої (асистентської) практики.

3.УХВАЛИЛИ:

Прийняти інформацію до відома, зафіксувати огріхи в організації виробничої (асистентської) практики 2 курсу магістратури з боку керівника практики Панасюка Л.В. та підтримати його прагнення оновити робочу програму цієї практики (лютий 2024).

Завідувач кафедри

Т.К.Пояркова